

ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี¹

Success in Providing Social Welfare in Health for the Elderly
in Local Government Organization of Lopburi Province.

ศศิศ แคนทอง²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างตรวจสอบแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ มาจากเทศบาลเมืองเขาสยามยอดจำนวน 3 ท่าน เทศบาลตำบลเขาพระงาม จำนวน 4 ท่าน ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม ประชากรศึกษาได้แก่จากกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขาสยามยอดและเทศบาลตำบลเขาพระงาม จำนวน 200 ท่าน ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเขาพระงามและเทศบาลเมืองเขาสยามยอด เป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากผู้นำมีทัศนคติที่มุ่งการพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น มีวิสัยทัศน์มุ่งเข้มทิศที่ชัดเจน มีการกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงาน มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ควบคุมและสอดคล้องกัน แต่มุ่งที่ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในด้านการดูแลมากกว่า มีการมองภาพรวมในการแก้ปัญหาและการพัฒนาคนเป็นสำคัญ มีความเข้มแข็งของทีมงานและไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะงานที่รับผิดชอบ แต่สามารถทำงานแทนกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Multifunction) มีการเปรียบเทียบผลงานกับพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงกว่าอยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง จึงทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงามและเทศบาลเมืองเขาสยามยอดได้รับรางวัล

แนวทางในการพัฒนาขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุด้วยตนเองให้เกิดความยั่งยืน จัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุของจังหวัดลพบุรีอย่างเท่าเทียม และมีการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุด้านสุขภาพอย่างไรที่จะได้รับรางวัลการยกย่อง ด้านผู้นำการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ของจังหวัดลพบุรี

คำสำคัญ: ความสำเร็จ, สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโท หลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the factors affecting the success in providing social welfare in health for the elderly in local government organization of Lopburi Province. The instrument used for data collection in this research was the questionnaire with structured interview or formal interview. The researcher used interview method to collect data or a formal interview. The interview is in structure examined by 3 experts. The key informants included 3 persons from Khao Sam Yot Town Municipality and 4 persons from Khao Phra Ngam Sub-district Municipality. Quantitative data section the tools used to collect the data were the population study questionnaire which were the sample from the elderly in Khao Sam Yot Town Municipality and Khao Phra Ngam Sub-district Municipality, amounting to 200 persons. The study results showed that the success of social welfare in health of the elderly in Khao Phra Ngam Sub-district Municipality and Khao Sam Yot Town Municipality was possible because their leaders had a development-oriented attitude regardless of the potential obstacles, as well as had clear vision. The timing of the implementation was determined and the problem was reflected by the participants. There were new technologies and innovations used in parallel and in harmony without taking into account the budget but focus on the achievement and efficiency of the elderly in the field of care. There was a non-stop development wheel (PDCA), had an overview of problem solving and human development, had the strength of teamwork and did not discriminate only on the job they were responsible for but can work interchangeably effectively (Multifunction) Always compare the results with areas with higher potential to develop oneself all the time and relentlessly. Therefore, those brought Khao Phra Ngam Sub-district Municipality and Khao Sam Yot Town Municipality more national and global awards.

Suggestions for the study were performance should be studied and driving the elderly club by themselves for sustainability to provide welfare for the elders of Lopburi Province next time and study how to improve performance of social welfare work for the elderly, health, to receive the award of commendation for leadership, administration of other local government organizations of Lopburi Province.

Keywords: success, social welfare, the elderly

บทนำ

ปัจจุบันจำนวนประชากรของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีสัดส่วน ประชากรสูงวัยมากกว่าประชากรเด็ก จากสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจจำนวนประชากรใน ประเทศไทยทุก 10 ปี 1 พบว่า อัตราการเพิ่มประชากรลดลงจากระดับสูงคือ ประมาณร้อยละ 3.0 ต่อ ปี มาสู่ระดับที่ค่อนข้างต่ำ ประมาณร้อยละ 0.69 ต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2553 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอัตราการเพิ่มประชากรนี้ เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านภาวะการตายและภาวะเจริญพันธุ์ การลดลงของภาวะการตายของประชากรไทยมาจาก ปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การนำ หลักวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับวิทยาการทางการแพทย์การออกนโยบาย ด้านสาธารณสุขของรัฐ เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคผ่านบัตรประกันสุขภาพ และการขยายการบริการ ทางการแพทย์ โดยเพิ่มจำนวนโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อให้ ประชากรไทยสามารถเข้ารับบริการอย่างทั่วถึง นอกจากนี้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ไทยยัง ส่งผลให้ประชากรมีรายได้ส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น จึงมีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการป้องกัน รักษาสุขภาพ รวมถึงปัจจัยทางด้านการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กรุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจในการ ป้องกันรักษาสุขภาพ ของตนเองมากขึ้น

เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี ได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยให้เข้าถึงการ รักษาพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงาม คว่ำรางวัลที่ 2 สาขานวัตกรรมและความเป็น เลิศในการให้บริการด้านสุขภาพของภูมิภาคเอเชีย และเอเชียแปซิฟิก ผลงานเรื่อง “โครงการบ้านต้นแบบสุข ภาวะผู้ป่วยเรื้อรังและผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเขาพระงาม (Excellent Happy Home Ward) จาก สหประชาชาติ (UN) เทศบาลเมืองเขาสายมอด และเทศบาลตำบลเขาพระงาม เป็นกลไกสำคัญในการบริการ สวัสดิการสังคม โดยการกำหนดยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคม การจัดทำนโยบายสวัสดิการสังคม รวมทั้งการมอง สวัสดิการสังคมเชิงนโยบายทางสังคมอย่างเป็นองค์รวมโดยใช้คนเป็นศูนย์กลาง ในการจัดบริการสาธารณะแก่ ประชาชนในการส่งเสริมคุณภาพ ชีวิต เด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส และอีก รูปแบบหนึ่ง คือ การจัดสวัสดิการโดยชุมชนด้วยความจำเป็นต้องจัดทำวิจัย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดสวัสดิการ สังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี ในการจัดสวัสดิการสังคมดูแล ผู้สูงอายุด้านสุขภาพสำหรับกรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการได้อย่างไร และสำคัญที่ทำให้ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตพื้นฐานที่ดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองอย่าง ซึ่งเป็นสถิติที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากสังคมชนบท ทำให้ผู้สูงอายุใช้เวลา ปรับตัวเข้ากับสังคมยากขึ้นและ เผชิญหน้ากับโรคร้ายไข้เจ็บซึ่งมาจากวัฒนธรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป การวิจัย ครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน และ วิเคราะห์ความ เพียงพอในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำข้อมูลไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถรองรับสังคมผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มกลายเป็นสังคม ผู้สูงอายุ อย่างสมบูรณ์ในระยะเวลาอันใกล้ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การจัดสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี
2. ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี

เพราะอะไร

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบผสมผสาน

ประชากรกลุ่มตัวอย่างการศึกษาจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ให้บริการเกี่ยวกับด้านสุขภาพ ได้แก่ ฝ่ายงานด้านสาธารณสุข ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ฝ่ายสวัสดิการสังคมและสังคมพัฒนาชุมชน และผู้แทนชุมชน จำนวน 7 ท่าน และแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุทั้ง 2 ตำบลจำนวน 200 ท่านเพื่อหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรีครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษางานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ๆ ได้แก่ ตำรา บทความ คู่มือเอกสารประกอบการบรรยายรวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารของทางราชการ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยซึ่งวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็น
2. นำข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้จากการแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแยกประเด็นคำถามแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เอกสารที่เกี่ยวข้องกัน อาทิเช่น การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อสรุปผลการวิจัยสภาพปัจจัยความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

นำเสนอข้อมูลด้วยภาพและงานวิจัย

ประเด็น/หัวข้อ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1) ด้านสุขภาพอนามัย	4.33	.561	มาก
2) ด้านการศึกษา	4.36	.538	มาก
3) ด้านสันทนาการ	4.33	.560	มาก
4) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.32	.548	มาก
5 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้วยโอกาส	4.37	.549	มาก
รวม	4.34	.551	มาก

อภิปรายผลนำเสนอตามวัตถุประสงค์สรุปผลการศึกษา

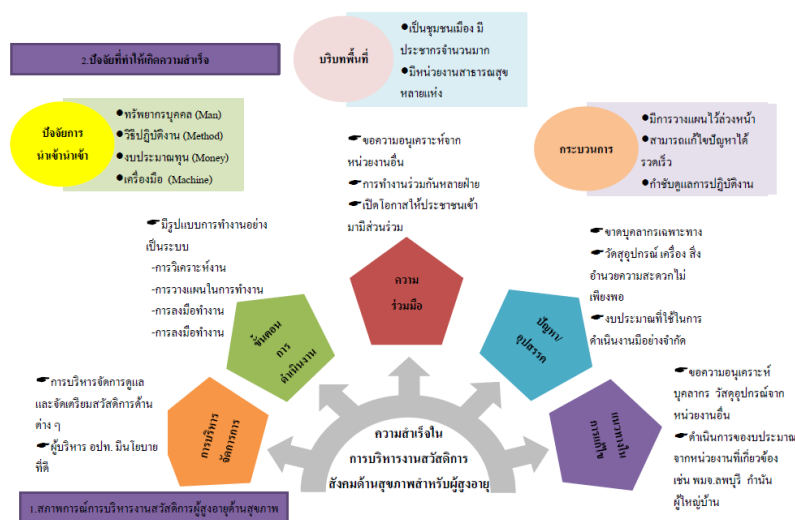
เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี มีความสำเร็จในการบริหารจัดการระดับดีมาก โดยนำนโยบายของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีการสร้างนวัตกรรมขึ้นมาใหม่สามารถนำมาปรับใช้กับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการดูแลด้านสุขภาพ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนการคุ้มครองดูแลให้ผู้สูงอายุ เข้าถึงบริการที่จะเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและมีการจัดการอย่างมีระบบวิธีตามขั้นตอน เพื่อส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่ รวมถึงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้สอดคล้องรับกับความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการบริหารจัดการได้ดี

เทศบาลเมืองเขาสามยอต จังหวัดลพบุรี มีความสำเร็จในการบริหารจัดการระดับดีมาก มีความโดดเด่นการบูรณาการจากทุกภาคส่วน และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน มีการนำจุดแข็งของชุมชนมาบริหารจัดการคือเชิญผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เช่นข้าราชการที่เกษียณอายุราชการในอาชีพต่างๆ เช่น ทหาร แพทย์ พยาบาล ครูและอื่นๆ มาร่วมเป็นคณะกรรมการหรือเป็นที่ปรึกษาเป็นคลังสมองร่วมวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้การให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุมากที่สุด โดยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองเขาสามยอตมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ถึงสองแห่งจึงทำให้การประสานงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนตระหนักถึงการรักษาสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว ส่งเสริมมีการและปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หรือไม่สอดคล้องกับใคร

สอดคล้องกับบทความพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 มาตรา 5(1) ได้กำหนดขอบเขตของสวัสดิการสังคม สอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งกล่าวถึงสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การมีสุขภาพอนามัยที่ดี ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกันเสมอภาคเป็นธรรม (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559) และสอดคล้องกับความต้องการและ สถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ จันทนุกูล และสัญญา เคนาภูมิ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน มีข้อสรุปไว้สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ในเรื่อง “ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี” การจัดสวัสดิการสังคมในระดับชุมชนจึงควรดำเนินการในแนวทางดังต่อไปนี้ ส่งเสริมการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ส่งเสริมหรือจัดให้มีร้านค้าสวัสดิการชุมชน สนับสนุนการสร้างรายได้ในชุมชน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งส่งเสริม และรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ ที่เทศบาลตำบลเขาพระงามและเทศบาลเมืองเขาสยามยอด เป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากผู้นำมีทัศนคติที่มุ่งการพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น มีวิสัยทัศน์มุ่งเข้มแข็งที่ชัดเจน มีการกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานและสะท้อนปัญหาที่รับฟังจากผู้มีส่วนร่วม มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ควบคู่และสอดคล้องกัน โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงงบประมาณเป็นสำคัญ แต่มุ่งที่ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในด้านการดูแลมากกว่า มีวงล้อแห่งการพัฒนาโดยไม่หยุดยั้ง (PDCA) มีการมองภาพรวมในการแก้ปัญหาและการพัฒนาคนเป็นสำคัญ มีความเข้มแข็งของทีมงาน และไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะงานที่รับผิดชอบ แต่สามารถทำงานแทนกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Multifunction) มีการเปรียบเทียบผลงานกับพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงกว่าอยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง จึงทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสยามยอดได้รับรางวัลในระดับประเทศและระดับโลก

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองตำบลเขาพระงามและเทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 60-69 ปี มีมากที่สุด ส่วนอายุ 80 ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุด สถานภาพสมรส มากที่สุด ส่วนโสดน้อยที่สุด ระดับการศึกษามัธยมศึกษามีมากที่สุด ส่วนการศึกษาปริญญาโทน้อยที่สุด อาชีพข้าราชการบำนาญมากที่สุด ส่วนพนักงานเอกชนน้อยที่สุด

ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี พบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้วยโอกาส มากที่สุด ส่วนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน น้อยที่สุด

ผลการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์ระดับผู้บริหาร เทศบาลเขาตำบลสามยอต และเทศบาลเมืองเขาสามยอต ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี จากการเก็บข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสำเร็จในสภาพการณ์การบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุด้านสุขภาพ

1.1 การบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี มีความสำเร็จโดยนำนโยบายของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมีการสร้างนวัตกรรมขึ้นมาใหม่สามารถนำมาปรับใช้กับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการดูแลด้านสุขภาพและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนการคุ้มครองดูแลให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการที่จะเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และมีการจัดการอย่างมีระบบวิธีตามขั้นตอน เพื่อส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่ รวมถึงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้สอดคล้องรับกับความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการบริหารจัดการได้ดี

เทศบาลเมืองเขาสามยอต จังหวัดลพบุรี มีความสำเร็จ มีความโดดเด่น การบูรณาการจากทุกภาคส่วน และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน มีการนำจุดแข็งของชุมชนมาบริหารจัดการคือเชิญผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เช่นข้าราชการที่เกษียณอายุราชการในอาชีพต่างๆ เช่น ทหาร แพทย์ พยาบาล ครูและอื่นๆ มาร่วมเป็นคณะกรรมการหรือเป็นที่ปรึกษาเป็นคลังสมองร่วมวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้การให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุมากที่สุด โดยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองเขาสามยอตมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ถึงสองแห่งจึงทำให้การประสานงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนตระหนักถึงการรักษาสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว ส่งเสริมมีการและปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

1.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ด้วยเป็นหน่วยงานภาครัฐ จึงมีรูปแบบการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทำงานได้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายโดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1) การวิเคราะห์งาน มีการมองภาพรวมของงานที่กำหนดแนวคิดหรือนโยบายของผู้บริหาร เมื่อได้รับมอบหมายงานมาแล้ว สามารถตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ ว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายและได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

2) การวางแผนในการทำงาน มีการกำหนดเป้าหมายของงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน บุคลากรที่ใช้ในการทำงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

3) การลงมือทำงาน เป็นการลงมือทำงานตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยความมุ่งมั่นแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ หากพบปัญหาหรืออุปสรรคควรรหาทางแก้ไข

4) การประเมินผลการทำงาน มีการตรวจสอบ ทดสอบ ตั้งแต่การวางแผนการทำงานว่ารอบคอบ รัดกุม ครบคลุม และสามารถนำไปปฏิบัติตามได้จริงหรือไม่ รวมถึงการประเมินผลการทำงานว่าเกิดปัญหาและอุปสรรคอะไรขึ้นบ้าง นำข้อมูลต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไขแผนงาน การทำงาน และผลงานให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

1.3 ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชน

การมีส่วนร่วมได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช โรงพยาบาลอานันทมหิดล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) องค์การสื่อสารแห่งประเทศไทย (TOT) เพราะการทำงานด้านสุขภาพเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงจึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถ จากหลายฝ่ายเป็นการบูรณาการร่วมในการบริหารจัดการของชุมชน

1.4 ปัญหา/อุปสรรค ในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ

ปัญหาอุปสรรคที่พบในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี

1) มีจำนวนผู้สูงอายุจำนวนมาก การดูแลอาจไม่ทั่วถึง ประกอบกับงบประมาณในการดูแลค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านสุขภาพผู้สูงอายุ

2) งบประมาณในการบริหารจัดการด้านสุขภาพผู้สูงอายุ ไม่เพียงพอ จึงทำให้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุไม่ทั่วถึง

3) ขาดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางในการดูแลผู้สูงอายุ

1.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ

1) ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน กลุ่มองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือตัวนี้โดยตรง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี วัดพระบาทน้ำพุ เป็นต้น

2) จัดหาเครือข่ายแนวร่วมที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่อย่างครอบคลุมทั่วถึง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทางการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเ็จ

บริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 2 แห่งเป็นชุมชนที่สามารถแบ่งออกได้เป็นสังคมเมืองและมีแบบกึ่งชุมชนเมือง มีเขตพื้นที่ของทหาร ผู้สูงอายุจึงเป็นข้าราชการที่เกษียณอายุราชการเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อหลังการเกษียณราชการก็ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มาช่วยเหลือสังคมด้วยจิตอาสา และที่มีความสำคัญคือผู้บริหารท้องถิ่น มีความรับผิดชอบโดยแท้จริง สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญห และพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง ยังมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่หลายแห่งจึงทำให้การประสานงานด้านการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนตระหนักถึงการรักษาสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว ส่งเสริมมีการและปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

ปัจจัยนำเข้า (บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี งบประมาณ)

การดำเนินงานมีปัจจัยในการบริหารจัดการ เทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสายมุด นั้นมีความสำเ็จอย่างมาก โดยมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ เพราะมุ่งเน้นในความสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย เป็นเรื่องสำคัญแทบจะเรียกได้ว่าเป็นอันดับต้น ๆ ก็จะคล้ายกัน คือการนำ

1) ทรัพยากรบุคคล (Man) คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ประชาชน ประชาชน ผู้ดูแลสูงอายุ CARE GIVER อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น ที่ผ่านการอบรมด้านการฟื้นฟู ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง หรือบุคลากรทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด เพราะดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป ทั้งในด้านความคิด การวางแผน การดำเนินการ หรือจัดการทำให้เกิดการผลิตหรือกิจกรรมทางธุรกิจทุกรูปแบบ การพัฒนาคนจริงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อให้ประสบความสำเร็จในงานนั้นๆ

2) วิธีปฏิบัติงาน (Method) คือ วิธีการ ขั้นตอน หรือขบวนการในการทำงานหรือการผลิต ซึ่งปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต่อมา เพราะความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมที่มีนั้น จะต้องมาจากการปฏิบัติงานและขั้นตอนของการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจที่ดี ต้องมีการจัดการ การวางแผน การติดตาม การตรวจสอบ และการควบคุมการผลิตหรือการดำเนินกิจกรรม โดยกำหนดให้มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ดีมีประสิทธิภาพ

การบริหารวิธีปฏิบัติงาน ต้องมีการพัฒนาขั้นตอนการทำงาน นำเอาความรู้เทคโนโลยีใหม่ และวางแผนขบวนการทำงานให้ดี มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก ประหยัดเวลา สามารถติดตามตรวจสอบได้ง่าย และกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและความสำเร็จ

3) งบประมาณหรือเงินทุน (Money) คือ งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานต่างๆ เงินงบประมาณทุนถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุด เพราะการดำเนินงานบริหารจัดการทุกอย่างไม่สามารถดำเนิน

ได้ดีหากขาดงบประมาณในการดำเนินงาน เพราะจะเป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจและปัจจัยต่างๆ ให้ดำเนินการไปได้ ทั้งในด้านค่าแรงคน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

โดยที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสยามยอด ใช้งบประมาณจากการได้รับรางวัลต่างๆ มาเป็นเงินงบประมาณทุนในการดำเนินงาน

4) เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ (Machine) คือ เครื่องมือ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ เนื่องจากหากพิจารณาในเรื่องการทำงาน จะสามารถทำได้แม้จะมีเพียงปัจจัยใน 3 ส่วนแรก แต่การผลิตก็อาจจะยังมีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถ อาจไม่สามารถทำการผลิตได้ในปริมาณที่มากหากขาดเครื่องมือมาช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพของงานได้ดีขึ้น เพราะปัจจัยในกลุ่มนี้จะเป็นส่วนที่มาช่วยเติมเต็มในส่วนที่ความสามารถของบุคลากรไม่สามารถทำได้เช่น ระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่อง ความถูกต้องแม่นยำ ความเร็วในการผลิต ความสม่ำเสมอที่เป็นมาตรฐาน ปัจจัยในกลุ่มนี้ หรือกล่าวได้ว่าใช้ปัจจัยในกลุ่มนี้เป็นตัวที่ใช้ชี้ขาดความสำเร็จของงานได้เลย

กระบวนการ (การวางแผน การประชาสัมพันธ์ เทคนิคการบริหารจัดการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การควบคุมและการติดตามประเมินผล)

มีกระบวนการทำงาน มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สิ่งที่เราควรรู้มีประโยชน์แก่ประชาชน และการจัดกิจกรรมต่างๆ และยังมีอีกหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ สื่อ เป็นต้น

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี

ในด้านการบริหารจัดการ นโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนของผู้สูงอายุ และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด การดูแลด้านสุขภาพผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ เมื่ออายุมากขึ้นสุขภาพก็จะแยกลงตามสภาพร่างกาย ทำให้การทำงานต้องให้สิทธิที่เท่าเทียมกันทุกคน แต่ต้องมีแผนการทำงานขั้นตอนการทำงาน รวมถึงการพิจารณาด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับบทความพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 มาตรา 5(1) ได้กำหนดขอบเขตของสวัสดิการสังคม สอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งกล่าวถึงสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การมีสุขภาพอนามัยที่ดี ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนา สุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงเท่าเทียม กัน เสมอภาคเป็นธรรม(กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559) และ

สอดคล้องกับความต้องการและ สถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วัชรภรณ์ จันทนกุล และสัญญา เคนาภูมิ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน มีข้อสรุปไว้สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ในเรื่อง “ความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี” การจัดสวัสดิการสังคมในระดับชุมชนจึงควรดำเนินการในแนวทางดังต่อไปนี้ ส่งเสริม การสร้าง หลักประกันความมั่นคงในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ส่งเสริมหรือจัดให้มีร้านค้าสวัสดิการชุมชน สนับสนุนการสร้างรายได้ในชุมชน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งส่งเสริม และรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น”

1.1 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารมีแนวคิดในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานโดยใช้นวัตกรรม ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่รวมถึงสร้างเครือข่ายดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้นำมี แนวคิดการมีชุมชนบ้านต้นแบบในมิติด้านเทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีมิติกิจกรรมเข้ามาเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุไม่เหงา มีสิ่งแวดล้อมและมิติทางสังคมที่ดี มีการต่อยอดให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านสุขภาพโดยดูแลผู้ป่วยเรื้อรังและ ผู้สูงอายุโดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่และสร้างความมั่นใจให้แก่ ญาติและผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังดำเนินงานร่วมกับ TOT ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหลายหน่วย งานได้ดีอีกด้วย

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี การจะส่งเสริมหรือสนับสนุนการบริการ ทั้งด้านบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน เพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ การใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย การมีรถ EMS และหน่วยเคลื่อนที่เร็ว ค่อยรับส่งผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาล ด้วยเทศบาล เมืองเขาสามยอต และเทศบาลตำบลเขาพระงาม มีผู้สูงอายุจำนวนมาก ลักษณะทางกายภาพ และ สภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบของสังคมที่มีอยู่ร่วมกัน ทั้งขีดความสามารถในการรองรับจำนวนผู้สูงอายุ และ ความต้องการบริการสาธารณะของผู้สูงอายุ เพื่อสามารถออกแบบให้ชุมชนมีความน่าอยู่และปลอดภัยสำหรับผู้ สูงอายุได้ และเพื่อให้ประชากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มี คุณภาพ จึงได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และครอบครัวในการรองรับสังคม ผู้สูงอายุด้านสวัสดิการ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินต่างๆ และการจัดการด้านสวัสดิการต่างๆ เมื่อ ได้รับสวัสดิการที่ดี การเป็นอยู่ที่จะทำให้เกิดสุขภาพของประชาชนดีด้วย ซึ่งในงานเขียนของ อภิญา เวชัชชัย และกิติพัฒน์ นนทปัทมดลย์ (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการ สังคมเป็นงานที่มุ่งช่วยเหลือ ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้ง ในยามปกติและในยามที่ประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือ มีหลาย รูปแบบ ทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแล และการให้ บริการ (Cashes, kinds, care and services) โดยมี องค์กรประกอบ ของกิจกรรมด้านการศึกษา การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างงาน และ บริการสังคม”

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ ที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสามยอต เป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากผู้นำมีทัศนคติที่มุ่งการพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคที่จะ

เกิดขึ้น มีวิสัยทัศน์มุ่งเข้มทิศที่ชัดเจน มีการกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานและสะท้อนปัญหาที่รับฟังจากผู้มีส่วนร่วม มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ควบคู่และสอดคล้องกัน โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงงบประมาณเป็นสำคัญ แต่มุ่งที่ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในด้านการดูแลมากกว่า มีวงล้อแห่งการพัฒนาโดยไม่หยุดยั้ง (PDCA) มีการมองภาพรวมในการแก้ปัญหาและการพัฒนาคนเป็นสำคัญมีความเข้มแข็งของทีมงานและไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะงานที่รับผิดชอบ แต่สามารถทำงานแทนกันได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Multifunction) มีการเปรียบเทียบผลงานกับพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงกว่าอยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง จึงทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสยามยอดได้รับรางวัลในระดับประเทศและระดับโลก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มีการออกนโยบายด้านการจัดการอย่างครอบคลุมเพิ่มการเข้าถึง และวางนโยบายการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
2. มีการออกนโยบายเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
3. มีการออกนโยบายส่งเสริมและเปิดกว้างในการจัดตั้งกองทุนสาธารณะประโยชน์ด้านสุขภาพ เพราะประชาชนในพื้นที่มีฐานะดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากผลการศึกษาเทศบาลตำบลเขาพระงาม และเทศบาลเมืองเขาสยามยอด มีความโดดเด่นในเรื่องโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่เป็นไปตามหลักสูตรนั้นจะเป็นการเรียนการสอนหลายด้าน เช่น สิทธิของผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพ การดูแลสุขภาพ โดยประโยชน์หลักเป็นการให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น ควรมีการจัดทำหลักสูตร แนวทางการปฏิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี ดำเนินตามให้เป็นแนวทางเดียวกัน แต่อาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมสภาพนั้นๆ ของแต่ละพื้นที่
2. เปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มอื่นที่ยังไม่ได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพผู้สูงอายุ เข้าถึงการให้บริการ โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการจัดทำทะเบียนของผู้สูงอายุ
3. การออกเคลื่อนที่ให้บริการประชาชน ในกลุ่มที่ไม่สามารถเดินทางมาได้ เช่น การจัดมหกรรมสุขภาพเคลื่อนที่การแบ่งพื้นที่การดำเนินกิจกรรม หรือการบริการ รถรับ-ส่ง ประชาชนที่อาศัยอยู่ที่ไกล เข้าร่วมกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
4. มีการออกนโยบายขยายร้านกาแฟของผู้สูงอายุเข้าไปในพื้นที่ของชุมชนให้มีสาขาหลากหลายเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและสะดวกต่อผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมที่เทศบาลตำบลเขาพระงามได้
5. มีการออกนโยบายแบบบูรณาการให้ผู้สูงอายุในแต่ละตำบลออกแบบการส่งเสริมสุขภาพตนเองเพื่อความเหมาะสมในแต่ละหมู่บ้านโดยมีเทศบาลเป็นพี่เลี้ยง

6. ควรสร้างแกนนำสุขภาพในระดับชุมชน ให้กระจายอยู่ในทุกชุมชนของเทศบาลตำบล เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนด้านสุขภาพ

7. ควรสร้างความรอบรู้ให้กับประชาชนก่อนเข้าวัยสูงอายุเพื่อลดภาระการดูแลการติดบ้านติดเตียง

8. ควรปรับสิ่งแวดล้อมด้านการคมนาคม และสวนสาธารณะที่เป็นปัจจัยเอื้อให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น ปรับถนนให้เรียบไม่มีสิ่งกีดขวาง ทางลาดทางชัน ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุการล้มตกล้ม ตลอดจนป้ายสะท้อนแสงที่จำเป็นในที่ที่ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกัน เช่น บริเวณวัด สถานที่ออกกำลังกาย

9. เน้นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มาจากฝีมือผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

10. เปิดตลาดผู้สูงอายุโดยมีการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางโดยให้ท้องถิ่นเป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์สินค้า

11. สนับสนุนการต่อยอดการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ให้เป็นต้นแบบสุขภาพในระดับชุมชน/หมู่บ้าน โดยให้เทศบาลตำบลเขาพระงามเป็นหน่วยตรวจเพื่อประกันคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษางานสวัสดิการผู้สูงอายุด้านอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ครอบคลุม เช่น ข้อกฎหมายสิทธิของผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพ การทำงานส่วนร่วมของผู้สูงอายุ (ชมรมผู้สูงอายุ) ควรทำให้หลากหลาย ได้แก่

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการทำงาน และการขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุด้วยตนเองให้เกิดความยั่งยืน เพื่อจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุของจังหวัดลพบุรีครั้งต่อไป

2. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตามจะได้รับการยกย่องด้านผู้นำการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ของจังหวัดลพบุรี

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในยุคสังคมผู้สูงอายุ

4. ควรศึกษาเรื่องถอดบทเรียนความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ

5. ควรศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. หจก. เทพเพ็ญวานิชย์. กรุงเทพฯ ฯ.
- ญาณากร พิษฐานิน. (2547). สวัสดิการชุมชน: หนทางสู่ความมั่นคงของมนุษย์. เอกสารวิชาการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สุมาลี สังขศร. (2543). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยด้านสังคมและนันทนาการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบที่สำคัญของผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอดเวอร์ไทยวิงกรุ๊ป
- สุรพล ชยภพ. (2552). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจังหวัด นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.